

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2020—2023

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020 (HE 29/2019 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokunnalle. Määräaika: 11.11.2019.

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2020—2023 (VNS 2/2019 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokunnalle. Määräaika: 11.11.2019.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- budjettineuvos Johanna von Knorring, valtiovarainministeriö
- finanssineuvos Harri Kähkönen, valtiovarainministeriö
- talousjohtaja Mika Niemelä, työ- ja elinkeinoministeriö
- johtokunnan neuvonantaja Lauri Kajanoja, Suomen Pankki
- tilastajohtaja Ville Vertanen, Tilastokeskus
- pääsihteeri Seppo Orjasniemi, Talouspolitiikan arviointineuvosto
- pääjohtaja Niina Kopola, Business Finland Oy
- ennustepäällikkö Markku Lehmus, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA
- vanhempi tutkija Hannu Karhunen, Palkansaajien tutkimuslaitos
- ekonomisti Simo Pinomaa, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- pääekonomisti Mauri Kotamäki, Keskuskauppakamari
- professori Roope Uusitalo

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Valiokunnan lausunto TaVL 6/2019 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Johdanto

Valtioneuvosto on antanut julkisen talouden suunnitelman vuosille 2020—2023. Suunnitelma sisältää samalla Suomen vakausohjelman sekä vastaa EU:n vaatimukseen keskipitkän aikavälin budjettisuunnitelmasta. Selonteon käsittely ajoittuu vuoden 2020 talousarvion käsittelyn yhteyteen, mikä mahdollistaa ensi vuoden budjetin arvioinnin osana Suomen talouden tilaa ja näkymiä. Talousvaliokunta arvioi tässä lausunnossaan sekä talouden yleistä kuvaa ja selonteon mukaisia julkisen talouden keskipitkän aikavälin linjauksia että tiettyjä vuoden 2020 talousarvion linjauksia.

Hallitusohjelman talouspolitiikan päämääränä on hyvinvoinnin lisääminen. Tämä tarkoittaa ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästä talouskasvusta, korkeaa työllisyyttä ja kestävästä julkisesta taloudesta. Näiden päämäärien kannalta keskeiset hallituskauten tavoitteet ovat työllisyysasteen nostaminen 75 prosenttiin, julkisen talouden tasapaino vuonna 2023, eriarvoisuuden ja tuloerojen väheneminen ja hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä.

Talouden näkymät ja toimintaympäristö

Kansainvälinen talous ja talouspolitiikan lähtökohdat. Julkisen talouden suunnitelma ja ensi vuoden talousarvio on laadittu tilanteessa, jota leimaavat korkeasuhdanteen taantuminen, kansainvälisen toimintaympäristön epävarmuuden lisääntyminen ja viennin kasvun hidastuminen. Kotimaisen kysynnän on kuitenkin arvioitu pysyvän vakaana ja ylläpitävän talouskasvua.

Vuosien 2020—2023 julkisen talouden suunnitelman lähtökohtana on talouspolitiikan elvyttävä viritys tilanteessa, jossa kansainvälisen talouden kasvu hidastuu ja rakenteelliset ongelmat korostavat työllisyyttä ja tuottavuutta kasvattavien uudistusten tärkeyttä. Kansainväliset kasvunäkymät ovat heikentyneet, ja osa ensi vuoden ennustetusta kasvusta perustuu hallituksen toteuttamaan finanssipolitiikkaan. Finanssipolitiikalla pyritään tukemaan kysyntää, mutta samalla se kasvattaa julkisen talouden alijäämää. Kokonaisuutena toimenpiteet kasvattavat julkisen talouden alijäämää noin 1,7 miljardia euroa vuonna 2020. Hallitus on varautunut mittaviin suhdannevaihteluihin poikkeusolojen mekanismilla, johon on varattu 1 miljardi euroa.

Lievästi elvyttävää kokonaisuutta voidaan perustella erityisesti kasvun hiipumisella ja toimintaympäristöön liittyvillä epävarmuuksilla. Erityisesti Yhdysvaltain ja Kiinan väliset jännitteet ja toisaalta Brexitiin liittyvät epävarmuudet heikentävät näkymiä. Kansainvälisen toimintaympäristön muutokset ja mahdollisten protektionististen toimenpiteiden vaikutukset Suomeen korostuvat, jos vientiä tarkastellaan arvonalisäpohjaisesti: erityisesti Kiinan ja Yhdysvaltain merkitys Suomen kauppakumppaneina on keskeinen.

Julkisen talouden tila ja kestävyys. Talousvaliokunnan kuulemat asiantuntijat ovat varsin yhdensuuntaisesti ilmaisseet huolenaiheensa julkisen talouden tavoitteiden toteutumisesta. Kriittiset arviot liittyvät toisaalta elvyttävän talouspolitiikan ajoituksen ja keinojen onnistuneisuuteen, toisaalta sen aiheuttamaan alijäämään ja julkisen talouden tavoitteiden mahdolliseen vaarantumiseen. Pysyvien menolisäysten toteuttaminen voi johtaa sellaiseen julkisen talouden alijäämään,

Valiokunnan lausunto TaVL 6/2019 vp

joka ei enää turvaa julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyttä. Tähän vaikuttaa olennaisesti myös väestön ikääntyminen. Samanaikaisesti poikkeuksellinen korkoympäristö vaikeuttaa eläkejärjestelmän toimivuutta. Julkisen talouden rakenteellinen alijäämä pienentää finanssipolitiikan liikkumavaraa. Riskinä on, että kehitys johtaa tarpeeseen korottaa verotuksen tasoa. Suurista uudishankinnoista johtuvat kasvavat puolustusmenot ovat osaltaan julkisen talouden alijäämän ja julkisen velan taustalla keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Julkisen talouden tilanteen kehityksen kannalta huomionarvoinen on esitetty herkkyystarkastelu (julkisen talouden suunnitelma, sivu 76). Hitaan kasvun talouskehitys, jossa BKT kasvaa yhtä prosenttiyksikköä heikommin kuin perusura, johtaisi laskelman mukaan merkittävään julkisen velan kasvuun tasolle 70,5 % suhteessa BKT:hen vuonna 2023.

Talousvaliokunta kiinnittää erityisesti huomiota arvioon siitä, että julkisen talouden suunnitelman perusteella on mahdollista, että Suomi rikkoisi vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osaa vuonna 2020. Toimintaympäristöön ja valittuun toimintalinjaan liittyvät riskit on sinänsä tunnistettu myös vakausohjelmassa. Julkisen talouden suunnitelman mukaan julkinen talous ei saavuta hallituksen asettamia tavoitteita ilman uusia politiikkatoimia. Vakausohjelmassa mahdollisiksi politiikkatoimiksi esitetään voimakasta menojen leikkausta. Tämä aiheuttaa huolenaiheen siitä, että menoleikkauksiin jouduttaisiin tilanteessa, jossa talouskasvu on taittunut taantumaan. Kestävyysvajeen vuoksi elvytysvara on joka tapauksessa rajallinen. Tämä asettaa entistä suurempia paineita rakenteellisten uudistusten toteuttamiseen.

Kasvun lähteet

Osaaminen ja innovaatiot. Suomen talouden kasvu perustuu keskeisiltä osin osaamista ja innovaatioita luoviin aineettomiin investointeihin. Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta on yksittäisistä politiikkatoimista tehokkain tapa kasvattaa tuottavuutta ja mahdollisuuksia luoda työpaikkoja. Innovaatiot ovat myös erittäin keskeisessä roolissa Suomen hiilineutraalius 2035 -tavoitteen saavuttamisen kannalta. Talousarvioesityksen ja julkisen talouden suunnitelman perusteella valtion tki-menot kääntyvät kasvuun vuonna 2020 ja ylittävät 2 miljardin euron rajan. Kertaluonteisista tulevaisuusinvestoinneista suurimmat kohdistuvat Business Finland -ekosysteemiin ja kiertotalouteen. Talousvaliokunta pitää tärkeänä linjausta kääntää tutkimus- ja kehitysmenot kasvu-uralle ja lisätä Business Finlandin resursseja ehdotetulla tavalla. Suomen innovaatioinvestointien taso suhteessa kilpailijamaihin on romahtanut vuosituhannen alkuun verrattuna, vaikka suurin osa kasvusta perustuu aineettomaan pääomaan. Talousvaliokunta katsoo, että hallituksen tavoite tki-menojen kasvattamisesta 4 prosenttiin bkt:stä on olennainen ja tulisi nostaa työllisyystavoitteen ohella tarkastelun keskiöön, vaikka sen saavuttaminen julkisen talouden suunnitelmasta annetun selonteon perusteella vaikuttaa haastavalta. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää, julkisen talouden realiteetit huomioon ottaen, että suurin osa panostusten kasvusta tulisi yksityiseltä sektorilta.

Kestävä talous ja investoinnit. Talousvaliokunta korostaa tulevaisuusinvestointien ja vuoden 2035 hiilineutraaliuustavoitteen välistä yhteyttä. Talousvaliokunta pitää esitettyjä uusiutumiseen ja vähähiilisyysuuden esitettyjä resursseja perusteltuina. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä arvioida jatkossa kokonaisuutena uusiutuvaan energiaan, energiatukijärjestelmään ja energiaverotukseen liittyvien toimien riittävyttä ja ohjauskeinojen johdonmukaisuutta. Energiamurros on paitsi välttämätön hiilineutraaliuustavoitteen toteuttamisen keino myös keskeinen kestävä kas-

Valiokunnan lausunto TaVL 6/2019 vp

vun mahdollistaja. Tältä kannalta keskeisiä ovat valmisteilla olevat toimialakohtaiset tiekartat ja tuleva energia- ja ilmastostrategia sekä ensi vuodelle suunniteltu energiaverouudistus. Myös päästökaupan ulkopuolisen sektorin ja erityisesti liikenneinfrastruktuuriin ja liikenteen sähköistymiseen liittyvien uusien toimien tarvetta on jatkossa arvioitava. Yleisesti talouden rakennetta tulisi uudelleen suunnata ilmaston ja luonnon kannalta kestäväan suuntaan panostamalla tutkimukseen, kehittämiseen ja innovaatioihin ja kansantaloudellisesti tehokkailla ja ekologisesti kestäville yritystukimuodoilla. Kestävä kasvu edellyttää myös yleisesti kannustavaa investointi- ja sääntely-ympäristöä sekä toimivia markkinoita. Talousvaliokunta painottaa investointien kannalta myös verotuksen keinojen, erityisesti ns. tuplapoistomahdollisuuden toteuttamista. Valiokunta katsoo, että poistojärjestelmän kehittämistä on tärkeää arvioida laajemminkin myös aineettomien investointien ja yritysten liikkumavaran ja valinnanvapauden näkökulmista. Kestävän kasvun strategia ja siihen kuuluva viennin kasvuohjelma sekä yrittäjyysstrategia ovat keskeisimpiä ohjelmia valtion elinkeinopolitiikassa ja niiden pitää olla synkronoitu TKI-tiekarttatyön sekä energia- ja ilmastopolitiikan kanssa.

Työllisyystoimien merkitys. Julkisen talouden suunnitelman lähtökohtien toteutumisen kannalta olennaista on erityisesti 75 prosentin työllisyystavoitteen toteutuminen, mikä vahvistaisi julkista taloutta niin, että osa vahvistumisesta voitaisiin kohdistaa suunniteltuihin menolisäyksiin. Asiantuntijalausunnoissa on toisaalta huomautettu myös, että vaikka julkisen talouden vahvistamiseksi työllisyystoimet ovat erityisen tärkeitä, voidaan julkista taloutta vahvistaa myös suoraan toimin, esimerkiksi veroratkaisuilla, jotka eivät uhkaa ostovoiman kasvua. Suotuisan työllisyyskehityksen merkitys on keskeinen paitsi yksilöiden myös julkisen talouden kestävyuden kannalta. Työllisyyttä nostavien toimenpiteiden valmistelu, toimeenpano ja vaikuttavuusarviointi on alkanut ja jatkuu koko hallituskauden, joten niiden tehokkuutta ei voida vielä tarkasti arvioida. Valiokunnan kuulemat asiantuntijat ovat kiinnittäneet huomiota erityisesti palkkatuen tehokkuuteen liittyviin epävarmuustekijöihin. Talousvaliokunta korostaa, että työllisyystavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan laajaa keinovalikoimaa ja monialaisia toimia. Työllisyyskehitystä on tärkeää tukea myös edistämällä toimivia markkinoita ja järkevää sääntelyä. Valiokunta korostaa myös innovaatiopolitiikan ja työllisyyspolitiikan yhteyttä: työllisyystavoitteen saavuttamiseksi myös edellä käsitellyt innovaatiopanostusten lisäykset ovat keskeisiä.

Kokoavia huomioita

Hallituksen tavoitteena on tukea talouskasvun edellytyksiä tuottavuutta ja työllisyyttä edistävillä toimilla. Talousvaliokunta pitää talouspolitiikan elvyttävää linjaa sinänsä perusteltuna, mutta kiinnittää samalla huomiota edellä kuvattuihin kriittisiin arvioihin toimien ajoitukseen ja tavoitteiden toteutumiseen liittyvistä riskeistä. Talouspolitiikan linja ja talouden näkymät asettavat keskeiseen asemaan hallituksen työllisyystavoitteiden, innovaatiopolitiikan ja kestäväan talouteen liittyvien, kasvua luovien investointien toteutumisen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Talousvaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto TaVL 6/2019 vp

Helsingissä 8.11.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juhana Vartiainen kok
varapuheenjohtaja Arto Pirttilahti kesk
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Mari Holopainen vihr
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Eeva Kalli kesk
jäsen Riitta Mäkinen sd
jäsen Sakari Puisto ps
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Kristiina Salonen sd
jäsen Janne Sankelo kok
jäsen Joakim Strand r
jäsen Hussein al-Tae sd
jäsen Veikko Vallin ps
jäsen Tuula Väätäinen sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas
varajäsen Hilikka Kemppi kesk
varajäsen Heikki Vestman kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen

Valiokunnan lausunto TaVL 6/2019 vp
Eriävä mielipide 1

ERIÄVÄ MIELIPIIDE 1

Perustelut

Hallituksen talousarvio kasvattaa julkisia menoja noin 1,7 miljardia euroa vuonna 2020. Tämä merkitsee muutosta finanssipolitiikan linjaan. *"Julkisen talouden kokoa kasvatetaan päätöksellisesti merkittävällä tavalla ensimmäistä kertaa vuosikymmeniin"*, kirjoittaa lausunnossaan Elinkeinoelämän tutkimuslaitos. Valtiovarainministeriön tuoreen talouskatsauksen mukaan menot kasvavat tuloja nopeammin ensi kertaa vuoden 2014 jälkeen. Menojen kasvamista vastaavaa tulojen kasvua ei ole olemassa, joten julkistalous heikkenee rakenteellisesti.

Valittua muutosta ei voi perustella suhdannetilanteella, koska taloutta ennustavien laitosten yksimielinen näkemys on, että Suomen talous ei ole taantumassa eikä sellaista myöskään ennusteta. Kasvun hidastuminen ei ole merkki taantumasta, vaan kasvun normalisoitumisesta trendikasvuksi. Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen mukaan ns. suhdannekuilu eli todellisen ja potentiaalisen tuotannon erotus on suunnilleen nolla vuonna 2020 ja sen ennustetaan olevan sitä koko tarkastelujakson 2020—2023. *"Budjetin linja on reippaasti keventävä, sopii huonosti suhdannetilanteeseen ja rikkoo mahdollisesti budjettisääntöjä"*, totesi professori Roope Uusitalo valiokunnalle antamassaan lausunnossa. Näkemykseen suhdannetasapainosta yhtyi myös Suomen Pankin asiantuntija valiokunnan kuulemisessa. *"Hallituksen finanssipolitiikan linjaa voidaan pitää elvyttävänä. Hallitus ei perustele elvyttävää finanssipolitiikka suhdannetilanteella, eikä käsitys tämän hetkisestä suhdannetilanteesta anna perusteita elvytykselle"*, lausuu Talouspolitiikan arviointineuvosto.

Miksi hallitus valitsee elvyttävän finanssipolitiikan, vaikka kukaan ei näe sille perusteita? Se heikentää mahdollisuuksia reagoida kysyntää tukevalla politiikalla, jos Suomi oikeasti kohtaa taantumän ensi vuosikymmenellä. Miksi hallitus kastelee nurmikkoo sateella?

Asiantuntijaorganisaatioilta saadut selvitykset ovat yksimielisesti huolestuneita hallituksen valitseman finanssipolitiikan julkista taloutta heikentävästä vaikutuksesta.

"Kokonaisuudessaan talouspolitiikalle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen vaikuttaa sangen epävarmalta. Julkisen talouden suunnitelman perusteella näyttää olevan mahdollista, että Suomi rikkoo Vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osaa vuonna 2020. Menosäännön mukaista menojen kasvuvauhtia nopeampi menojen kasvu johtuu sekä etupainotteisesta pysyvien menojen lisäyksestä että kertaluonteisista menoista. Nettovarallisuusasemaa heikentävän julkisten menojen kasvun on tarkoitus osaltaan auttaa työllisyystavoitteen saavuttamisessa. On kuitenkin ongelmallista, että hallituksella ei ole uskottavaa suunnitelmaa julkisen talouden tasapainottamiseksi", lausuu Talouspolitiikan arviointineuvosto.

Siksi menojen lisäys on Suomen kansan hyvinvoinnin kannalta kyseenalainen. Se heikentää julkisen talouden rakenteellista kestävyttä tilanteessa, jossa pohjalla on jo merkittävä kestävyysvaive. Valittu linja johtaa merkittävään säästö- ja leikkaustarpeeseen tulevaisuudessa. Se edustaa samankaltaista vastuutonta suosion kalastelua kuin populistisen presidentti Trumpin Yhdysvalloissa valitsema finanssipolitiikka. Alijäämää kasvatetaan, vaikka talous on täystyöllisyydessä. Myös

Valiokunnan lausunto TaVL 6/2019 vp Eriävä mielipide 1

Suomi on täystyöllisyydessä, jos täystyöllisyydellä tarkoitetaan sitä alinta työttömyyden tasoa, joka Suomen jäykillä työmarkkinarakenteilla on mahdollista saavuttaa. Asiantuntijaorganisaatioiden käsitys Suomen rakenteellisesta työttömyydestä on 7—8 prosentin luokkaa. Suomen ongelmat ovat rakenteellisia, eivät suhdannetilanteesta johtuvia.

Valiokunnan lausunnossa todetaan innovaatiopanostusten riittämättömyys. Hallituksen vastuuton menojenlisäys kohdistuu kuitenkin pääosin tulonsiirtoihin ja tulevaisuuden hyvinvointia lisäävät, innovaatioita ja infrastruktuuria vahvistavat investoinnit jäävät mitättömän vähäisiksi.

Rakennemuutoksista ei ole tietoa

Menolisäyksiä voisi perustella kokonaiskysynnän lisäämisen tarpeella, jos hallitus samalla lisäisi rakennemuutoksilla talouden potentiaalia. Tällöin luotaisiin tilaa työllisyyden ja tuotannon kasvulle, jota voitaisiin tukea kokonaiskysyntää kasvattamalla. Työllisyyttä pysyvästi ja merkittäväällä tavalla kasvattavia rakennemuutoksia ei kuitenkaan ole esitetty. Valiokunnan hallitusenemmistö lausuu valiokunnan lausunnossa työllisyystoimenpiteiden toteuttamisen olevan kesken, mutta tämä on harhaanjohtavaa, koska toimenpiteitä ei ole edes esitetty.

Rakennemuutosten puute ei johdu siitä, että niitä koskevaa tietoa ei olisi saatavilla. Suomen Pankin lausunnon mukaan *"tutkimustieto viittaa siihen, että työllisyyttä on mahdollista nostaa mm. porrastamalla ansiosidonnaista työttömyysturvaa, poistamalla työttömyysturvan lisäpäivät eli ns. työttömyysputki ja uudistamalla perhevapaajärjestelmä työllisyyttä tukevalla tavalla"*. Tällaisia toimia ei hallituksella ole pääministerin mukaan vireillä.

Hallituksen budjettiesitys nojaa palkkatuen lisäämiseen. Saadussa asiantuntijaselvityksessä on korostettu tämän instrumentin epävarmuutta. Kuntasektorille ja kolmannelle sektorille kohdistuva palkkatuki ei lisää myöhempää työllistymisen todennäköisyyttä. *"Tutkimustulosten mukaan palkkatuki ei juuri lisää työllisyyttä tukijakson jälkeen, mikäli se kohdentuu julkiselle tai kolmannelle sektorille. Kotimaisten tutkimuksien löydökset ovat linjassa kansainvälisten tutkimustulosten kanssa. Havaitut palkkatuen työllisyysvaikutukset ovat myös kooltaan pieniä, mikä laskee palkkatuen käytön kustannustehokkuutta."* (Palkansaajien tutkimuslaitos, lausunto talousvaliokunnalle)

Hallituksen linja on vastuuton

Kokoomuksen mielestä julkistaloutta on hoidettava pitkäjänteisesti ja vastuullisesti. Kestävyysvaje merkitsee, että julkistaloutta on jatkuvasti vahvistettava, jotta valtio ja kunnat selviävät ensi vuosikymmenten palvelu- ja tulonsiirtovastuista. Näin toimittiin vuosina 2015—2019.

Hallituksen tulo- ja menoarvioesitys on selvä muutos tähän linjaan, ja se heikentää julkisen talouden tasapainoa tilanteessa, jossa heikkenemiselle ei ole suhdannepoliittisia perusteita ja jossa taloutta vaivaa jo valmiiksi kestävyysvaje eli tulevaisuudessa syntyvistä ikäsidonnaisista menoista ja työikäisen väestön pienenemisestä syntyvä kattamaton vastuu.

Lisäksi hallituksen perustelut ja valiokunnan hallitusenemmistön perustelut antavat lausunnon pyytäneelle valtiovarainvaliokunnalle harhaanjohtavan kuvan hallituksen finanssipolitiikan pe-

Valiokunnan lausunto TaVL 6/2019 vp
Eriävä mielipide 1

rusteluista. Valiokunnan hallitusenemmistön perustelut poikkeavat räikeästi tieto- ja asiantuntijavetoisen politiikan valmistelun periaatteista, jonka hallitus on kirjannut oman ohjelmansa keskeiseksi tavoitteeksi.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon ja esittää talousarvioesityksen hylkäämistä.

Helsingissä 8.11.2019

Juhana Vartiainen kok
Janne Sankelo kok
Heikki Vestman kok
Veikko Vallin ps
Sakari Puisto ps

Valiokunnan lausunto TaVL 6/2019 vp
Eriävä mielipide 2

ERIÄVÄ MIELIPIIDE 2

Perustelut

Perussuomalaiset pitää hallituksen asettamia tavoitteita sekä keinoja epärealistisina ja pitkälti haitallisina Suomen talouskasvua ja julkisen talouden kestävyyttä ajatellen.

Epärealistinen hiilineutraaliustavoite jää ilman mittavia keinoja kuolleeksi kirjaimeksi, ja mikäli sitä edes puolittain tosissaan lähdetäisiin ajamaan, negatiiviset talousvaikutukset olisivat huomattavat. Mitään mittausvirhettä ylittäviä vaikutuksia mahdollisilla ilmastotoimilla ei kuitenkaan olisi itse ilmastoon, mutta ne vaarantaisivat Suomen talouskehityksen kestävämmällä tavalla.

Tilanteessa, jossa sekä yritysten että kotitalouksien luottamus talousnäkyymiin on romahtanut historiallisen alhaiseksi, on vaarallista hirttäytyä kiinni tavoitteisiin, joita ei voida tavoittaa, ja keinoihin, jotka lähinnä vain heikentävät kasvun edellytyksiä.

Työllisyystavoitteiden osalta perussuomalaiset epäilee asiantuntijalausuntojen tavoin, että työllisyystavoitteena 75 % on epärealistinen. Se nimittäin tarkoittaisi, että saavuttaisimme lähes 1980-luvun loppupuolella vallinneen työllisyysasteen. Tuolloin vallinnut suljettu talous, idänkauppa, velkakupla ja matalan tuottavuuden työpaikat eivät enää palaa. Heikosti työllistyvät ja aiheuttamiltaan kuluilta kalliiksi tulevat humanitaariset maahanmuuttajat ja matalan tuottavuuden työperäisetkin maahanmuuttajat tekevät työllisyystavoitteesta entistäkin epärealistisempia.

Ensimmäinen askel kestävän talouspolitiikan synnyttämisessä on pyrkiä minimoimaan uusien kiinteiden menojen syntyminen, mikä tarkoittaa, muun muassa, tulevan humanitaarisen maahanmuuton minimointia sekä jo tähän mennessä syntyneiden taloudellisten rasitteiden vähentämistä.

Pitkien välimatkojen maana ja syrjäisen sijaintinsa takia Suomella ei ole edellytyksiä olla ilmastasioissa ideologinen edelläkävijä ja aiheuttaa lisäkustannuksia meri-, maa- ja ilmailuliikenteelle. Liikenteen välttämättömyyden takia sen raskaampi verottaminen entisestään heikentää Suomen kilpailukykyä.

Suomi ei euromaana pysty hyödyntämään kansallisen rahapolitiikan mahdollisuuksia, joten merkittävät keinot vaikuttaa Suomen talousnäkyymiin löytyvät budjettipolitiikan ja työmarkkinoiden puolelta. Matala korkotaso ja yritysten korkea arvostustaso mahdollistavat vielä tällä hetkellä ylisuurten menojen ja kunnianhimoisten poliittisten hankkeiden rahoittamista velanotolla ja valtion yritysomistusta myymällä.

Perussuomalaisten mielestä kustannuskilpailukyvästä huolehtiminen ja julkisen sektorin menojen kohtuullistaminen sekä parempi suuntaaminen kotimaista kokonaiskysyntää ja kansainvälistä kilpailukykyä ajatellen ovat ainoa tie talouden kestävää kehitystä tavoiteltaessa.

Edullisen ja toimitusvarman energian, liikenteen, työvoiman ja nopeiden viranomaispalveluiden ja -päätösten turvaaminen on tärkeää. Ulkomainen yritys ei investoi Suomeen edes imagosyistä

**Valiokunnan lausunto TaVL 6/2019 vp
Eriävä mielipide 2**

sen takia, että hallitus on julistanut olevansa kokoaan suurempi. Kotimainen yritys saattaa jopa päättää olla investoimatta maahan, joka julistautuu edelläkävijäksi omaan jalkaan ampumisessa.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta ottaisi edellä olevan huomioon ja että valtiovarainvaliokunta ehdottaa hyväksyttäväksi seuraavat lausumat (Eriävän mielipiteen lausumaehdotukset).

Eriävän mielipiteen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää neuvottelut kansainvälisten ilmastotullien käyttöön ottamisesta siten, että tullimaksut suojaavat kotimaista teollisuutta ja työpaikkoja.

Eriävän mielipiteen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että kotimaisesta kilpailukyvyistä pidetään kiinni ja lisäkustannusten tuominen Suomen ammattiliikenteelle lopetetaan. Samalla selvitetään ammattidieselin käyttöönoton mahdollisuus.

Eriävän mielipiteen lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että omalla autolla liikkumisesta ei tehdä kalliimpaa polttoaineiden verotusta kiristämällä ja samalla vaikeuteta maaseudulla sekä suurten kaupunkien ulkopuolella asuvien ihmisten elämää.

Helsingissä 8.11.2019

Veikko Vallin ps
Sakari Puisto ps
Minna Reijonen ps
Heikki Vestman kok